

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Candidatus Abbreuiatus Jurisprudentiae Sacrae, Hoc Est,
Juris Canonici, Secundum Gregorii Papae IX. Libros V.
Decretalium Explanati Summa, Seu Compendium**

Pichler, Vitus

Augustae Vindel., 1733

Titulus XIV. De Consanguinitate & Affinitate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63462](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63462)

ris solum incurritur pœna privationis juris debitum petendi, quæ tamen non ligat ignorantem, si sit ignorantia Facti, quod ipsi Adversarii admittunt, siue Juris. Certè, si respectu uxoris fuisset contracta affinitas, nec ignorantia Facti facere posset, ut licitè peteretur debitum: quod tamen nec Adversariis placet. Deinde & *Min.* negatur; etiam enim transmitteretur affinitas inter conjuges, quorum unus post contractum Matrimonium peccatum alterius consanguinea, negatur tamen, quod his affinibus prohibita sit copula, & ab hac prohibitione tantùm excipiatur conjunx innocens; hoc enim est formaliter in quæstione, nimirum an non etiam excipiatur pars rea, legem ignorans sub pœna privationis juris jam priùs quæsi prohibentem.

TITULUS XIV.

De Consanguinitate, & Affinitate.

SUMMARIUM.

1. 2. *Quid sit Consanguinitas: ejus Linea, & Gradus.*
3. *Ex quibus regulis dignosci possit distantia graduum.*
4. *Nomina Consanguineorum cum arbore Consanguinitatis.*
5. *Quæ circa hanc sint notanda: & quo facillimo modo dignoscatur distantia personarum.*
6. *Quousque Consanguinitas dirimat Matrimonium.*
7. 8. *An in aliquo gradu etiam Jure Naturali*
9. 10.

De Consanguinitate, & Affinitate. 407

9. 10. *Affinitas quid sit: quid specialiter in ea attendendum & probè notandum, ut sciatur. quinam & quo gradu sint affines.*
11. *Nomina Affinium: & triplex Affinitatis genus.*
12. 13. *Affinitas orta ex copula licita quousque dirimat Matrimonium. Et an in aliquo gradu etiam Jure Naturali.*
14. *Qua sit pœna incestarum nuptiarum.*

Duplex hic proponitur impedimentum dirimens Matrimonii, utrumque frequentissimum, nempe *Impedimentum consanguinitatis*, & in eo fundatum *Impedimentum Affinitatis*, nimirum ortæ ex copula licita seu conjugali, qua duæ consanguinitates seu cognationes copulantur, & una quasi ad fines alterius accedit. 1

De Consanguinitate.

Consanguinitas, Bluts = Freundschaft / est 2
vinculum, seu propinquitas personarum, ab eodem stipite (h. e. progenitore) eoque propinquo immediate vel mediate descendentium per carnalem generationem. Quando nimirum plures personæ ex una eademque persona, non admodum remota, sunt progenitæ, & sic ex eodem sanguine immediate vel mediate descendunt, consanguinæ sunt & dicuntur. *Stipes* enim & *Principium* commune nuncupatur persona, à qua propinquam ducunt originem illæ personæ, de quarum cognatione vel consanguinitate quæritur. *Propinquam* ajo, aliàs enim omnes homines essent consanguinæ

inter se; cum omnes descendant à communi genarcho Adamo. Quanta autem debeat esse propinquitas, ut obstet Matrimonio inter personas conjunctas, dicemus infra. Nihil autem interest, utrum ille communis stirpes sit mas, vel femina, pater vel mater, avus vel avia &c. nam in ordine ad impediendum Matrimonium non attenditur discrimen inter *agnatos*, uti vocantur, qui descendant ex stirpite virili & per lineam masculinam, *die eines Mannens/ und Geschlechtes* ac inter *cognatos*, uti appellantur, qui ex femina tanquam principio communi & per lineam femininam descendant, *die von der Mutter befreundt seynd*. Pariter hic nihil interest, an in-vel extra Matrimonium progeneratae sint tales personae.

Probè autem, quæ in omni consanguinitate reperitur, consideranda est Linea, & Gradus, per quos distinguuntur consanguinei. *Linea* est ordinata series personarum ab uno stirpite descendantium per varias generationes, varios continens gradus. Est duplex, Recta & Obliqua: *Recta* complectitur illas personas, quarum una est ab altera, ita ut recta, & sine declinatione ad alterum, vel ascendatur per gradus directos ad progenitores, patrem vel matrem, avum vel aviam &c. & tunc vocatur *linea Ascendens*, vel descendatur ad progenitos, filium vel filiam, nepotem vel neptem &c. & tunc dicitur *Descendens*. *Linea* autem *Obliqua*, seu *Transversa*, vel *Collateralis*, complectitur illas personas, quarum nulla originem ducit ab altera, stirpem tamen commu-

nem

De Consanguinitate, & Affinitate. 409

nem & radicem habent immediatam vel mediatam, uti sunt frater & soror, duo fratres, patruales, consobrini &c. quando nimirum deflectitur ad latus alterutrum. Ubi nota, quòd, quamvis hæc linea sit collateralis, si conferatur cum altera, cum non ingrediatur alteram, sed ad latus excurrat, sit tamen & ipsa, abscissè considerata & in se, linea recta, quando in ea sunt plures personæ, sic duo fratres, si generent filios &c. singuli constituunt novam lineam rectam. Hæc linea obliqua iterum est duplex, *aqualis*, quando personæ in utraque linea collocatæ distant æqualiter à communi stipite, & in pari gradu, ut frater & soror, patruales &c. Et *inaqualis*, quando distant inæqualiter, sed una stipiti est propinquior, altera remotior, uti frater, & fratris filia, nepos fratris & filia sororis &c. Denique *Gradus* est intervallum vel distantia unius personæ ab altera in linea consanguinitatis, quæ distantia major vel minor fit per plures vel pauciores generationes numeratas usque ad communem stipitem. Igitur hæc tria, *Stipes, Linea, & Gradus*, specialiter in consanguinitate attendi debent.

Ut autem dignosci queat, quo gradu unus consanguineus distet ab altero, tres de Jure Canonico *caus. 35. q. 5. §. 1. 2. 3.* exstant regulæ, prima pro linea Recta, altera pro Transversa Æquali, tertia pro Inæquali. Regula lineæ rectæ est hæc: *tot sunt gradus, quot generationes intercedunt: sive, quod in idem recidit, tot sunt gradus, quot personæ, unâ demptâ*, nimirum stipite communi: sic in linea descendente filius à parente (patre vel matre) uno distat gradu, nepos duobus, pronepos

tribus, abnepos quatuor: in linea autem ascendente filius à parente distat uno, nepos ab avo (vel avia) duobus, pronepos à proavo tribus, abnepos ab abavo quatuor gradibus. Regula lineæ Transversæ Æqualis est hæc: *quo gradu distant singula persona (de quarum consanguinitate quæritur) à communi stipite, eodem distant inter se*: sic duo fratres, vel frater & soror, inter se distant uno, fratrum vel sororum liberi duobus, horum liberi (seu nepotes fratrum vel sororum) tribus gradibus &c. Regula Lineæ Transversæ Inæqualis est ista: *quo gradu remotior persona distat à communi stipite, eodem distant inter se*: sic, quia filia fratris mei distat duobus gradibus à suo avo, qui respectu mei est pater, ac simul respectu mei & ipsius est stipitæ communis, distamus inter nos duobus gradibus, licet ego à communi stipite distem tantum uno, sic pronepos meus & filia sororis meæ distant inter se quatuor gradibus, quia quatuor gradibus pronepos distat à communi stipite, qui est pater meus, licet filia sororis ab eodem, qui respectu ipsius est avus, solum distet duobus. Dixi autem *de Jure Canonico*, nam *de Jure Civili* sine ulla distinctione inter lineas statuitur unica regula, nempe illa, quam pro linea Recta assignavimus: *tot sunt gradus, quot generationes. vel: tot sunt gradus, quot sunt personæ, unâ demptâ. t. t. Inst. de grad. cognat. l. 10. §. 9. seqq. ff. de gradib.* *de Jure Civili* non datur gradus primus in linea Collaterali, & frater ac soror, vel duo fratres inter se duobus distant gradibus inter se, quia sunt duæ personæ dempto patre: patruus à filio fratris tribus, patruelus quatuor, & sic deinceps. In *linea*

autem

De Consanguinitate, & Affinitate. 411

autem inæquali nec datur gradus secundus, sed inchoatur, numeratio à tertio. Computatio graduum secundum Jus Canonicum solum attenditur, quando agitur de Matrimonio inter consanguineos prohibito, at in utroque foro, etiam Civili. *c. fin. h. t.* computatio verò secundum Jus Civile fit, in utroque etiam foro, consequenter & in Canonico, quando agitur de successioneibus hæreditariis ab intestato, de tutelis &c. quia Alex. II. in *can. 2. caus. 35. q. 5.* generaliter approbavit computationem graduum Juris Civilis, & solum Matrimonium exceptit: proin, cum Jus Canonicum pro aliis causis nullibi peculiare quid statuerit, Juri Civili quoad computationem hanc contrariam se accommodat. *arg. c. 1. de N. O. N.* Unde non procedit illud brocardicum: *quodlibet Jus est observandum in suo foro*, Civile in Civili, Ecclesiasticum in Ecclesiastico; quia id solum procedit, quando quodlibet Jus statuit diversum quid, non verò, quando alterutrum nihil statuit pro aliquo casu.

De reliquo rem tibi non ingrati facere mihi videor, si consanguineorum gradus & nomina Lineæ tam Rectæ quàm Obliquæ tibi ob oculos ponam. Sit ergo

Schema Lineæ Rectæ.

Majores, Vor-Ëltern.

	4.		1.	
	Abavus, Ur- Watter.	Ursus	Filius, Sohn.	
Ascendens.	Abavia, Ur- Mutter.	Ursus	Filia, Tochter.	Descendens.
	3.		2.	
	Proavus, Ur- Ursu.	Ursu	Nepos, Enckhel. Nef.	
	Proavia, Ur- Ursu.	Ursu	Neptis, Enckhlin. Nese.	
			2. Avus,	

Ascendens	2.	<i>Avus</i> , Uhherr. Uhn.	3.	<i>Pronepos</i> , Ur-Enckhl.
		<i>Avia</i> , Unfrau. Uehnl.		<i>Proneptis</i> , Ur-Enckhlin.
	1.	<i>Pater</i> , Vatter.	4.	<i>Abnepos</i> , Sug-Enckhl.
		<i>Mater</i> , Mutter.		<i>Abneptis</i> , Sug-Enckhlin.
	<i>Titius</i> .	<i>Titia</i> .	<i>Posterus</i> , Nachkömmling.	

Schema Lineæ Obliquæ.

1.	<i>Frater</i> , Bruder.	
	<i>Soror</i> , Schwester.	
	<i>Fratres germani</i> , vollbürtige Brüder / von beyden Banden.	
	<i>Sorores germanæ</i> , vollbürtige Schwestern / vom Vatter und Mutter.	
	<i>Fratres consanguinei</i> , Halb-Brüder / vom Vatter allein.	} einbändig
	<i>Sorores consanguinæ</i> , Halb-Schwestern / vom Vatter.	
	<i>Fratres uterini</i> , Halb-Brüder / von der Mutter.	
	<i>Sorores uterinae</i> , Halb-Schwestern / von der Mutter.	
2.	<i>Patruus</i> , Vatters-Bruder.	
	<i>Amita</i> , Vatters-Schwester.	Maimb.
	<i>Muhm</i> .	Amita

De Consanguinitate, & Affinitate. 413

Avunculus, Mutters Bruder.

Matertera, Mutters Schwester.

Nepos | ex fratre, Bruders / oder

Neptis | vel sorore. Schwester Kind.

Patruales, seu fratrum liberi, Bruders = Kin-
der.

Consobrini, seu sororum liberi, Schwestern Kin-
der.

Amitini, seu fratris & sororis liberi, Bruders
und Schwester Kinder.

3.

Magnus patruus, Groß = Vatters Bruder.

Magna Amita, Groß = Vatters Schwester.

Magnus avunculus, Groß = Mutters Bruder.
Oheimb.

Magna matertera, Groß = Mutters Schwe-
ster. Groß = Mumb.

Pronepotes | ex fratre, Bruders / oder
Proneptes | vel sorore. Schwester Enckhl.

Patruelium liberi, Brüdere(n)
Kinds = Kinder.

Consobrinorum liberi, Schwe- | hi omnes
stern Kinds = Kinder. | vocari so-
Amitinorum liberi, Bruder | lent sobrini.

und Schwester Kinds =
Kinder.

4.

Magnus propatruus, des Uranherrn Bru-
der.

Magna

Magna proamita, des Uranherrn Schwester.

Magnus proavunculus, der Uranfrau Bruder.

Magna promatertera, der Uranfrau Schwester.

Abnepotes } ex fratre, Bruder/ oder Schwester/

Abnepotes } vel sorore Enckhels Kinder.

Patruelium nepotes, neptes, Bruders Kinds Enckhelen.

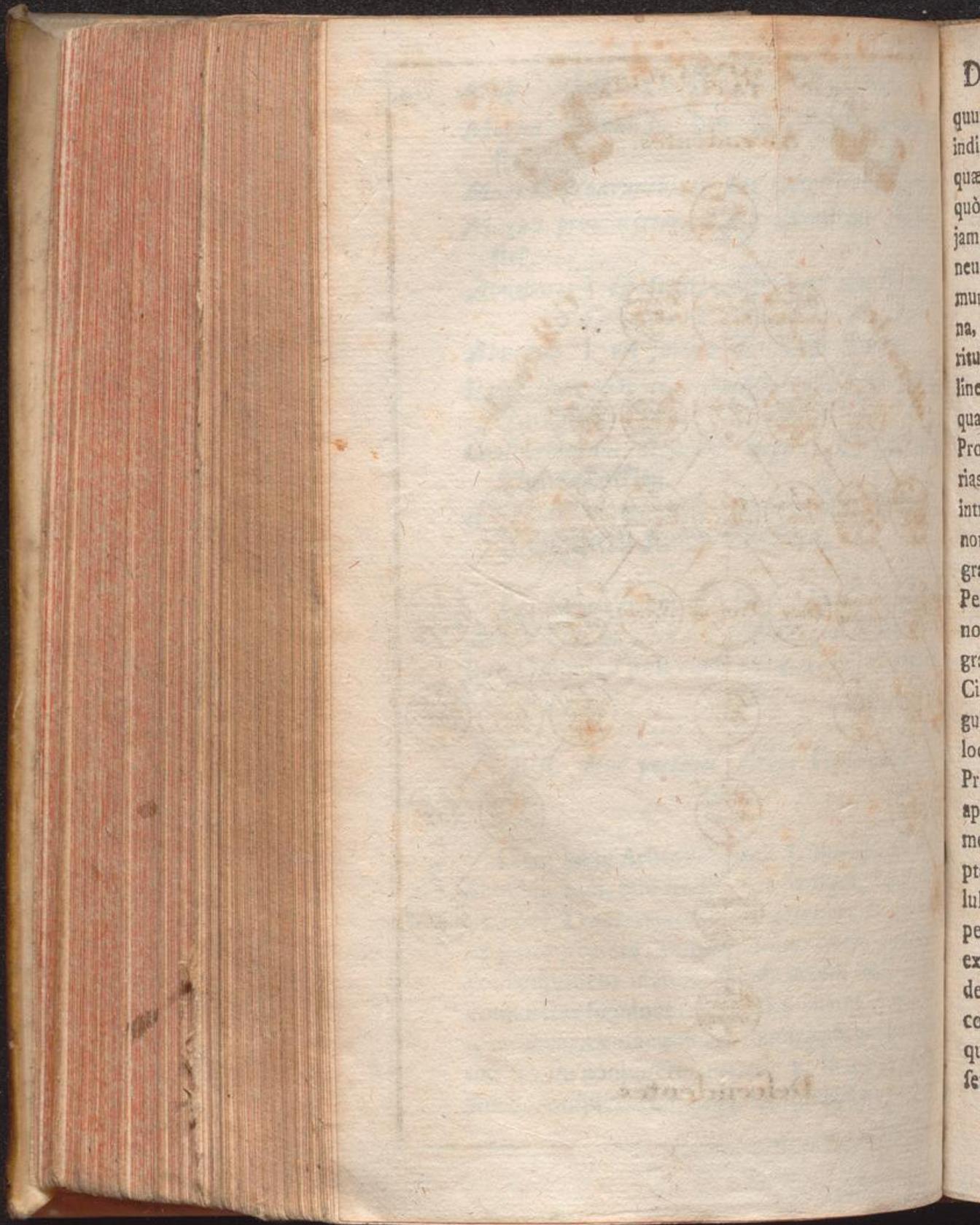
Consobrinorum nepotes, neptes, Schwestern Kinds Enckhelen.

Amitinorum nepotes, neptes, Bruders und Schwestern Kinds Enckhelen.

Forſan majorem tibi lucem hac in re afferet
Arbor Conſanguinitatis, quam, ut reperitur in
Jure Canonico poſt *cauſ. 35. q. 5.* in hac pagella
tibi ſubjicio.

NB. Huc pertinet Arbor Conſanguinitatis.

§ Circa hanc Arborem nota 1. lineam, per medium ductam, eſſe *Rectam*, ex utroque vero latere derivari *Transverſas* ſeu *Collaterales*, & quidem ex parte dextera, in qua ponitur frater, collocantur conſanguineos mares, & per ſexum maſculinum conjunctas fœminas; ex ſiniſtra autem, in qua ponitur ſoror, conſanguineas fœminas, & per fœmininum ſexum conjunctos mares. 2. In medio Lineæ *Rectæ* conſpici cellulam, quam quidem aliqui reliquunt

D
qu
indi
quæ
quò
jam
neu
mur
na,
ritu
line
qua
Pro
rias
intr
non
gra
Per
no
gra
Ci
gui
loc
Pro
ap
me
pr
lul
pe
ex
de
co
qu
se

De Consanguinitate, & Affinitate. 415

quunt vacuam, alii autem in ea collocant certum individuum, de cujus consanguinitate cum aliis quæritur, quod nos appellamus *Proteum*, eò quòd diversas gerere personas possit, jam maris, jam fœminæ, jam patris, jam filii, jam nepotis &c. neutiquam verò ad hanc cellulam pertinet communis stipes; nam stipes est illius cellulæ persona, in qua *Proteus*, & altera persona, de qua quæritur, conveniunt, seu coincidunt proximè, si in lineis ascendatur. 3. Si alteram personam, de qua dubitas, an & in quo gradu sit conjuncta cum *Proteo*, in nulla ex cellulis præfixæ Arboris reperias, cogita, eam non esse consanguineam *Proteo* intra quartum gradum juxta computationem *Canonicam*; solæ enim, & omnes, intra quartum gradum conjunctæ personæ ibi inveniuntur. 4. Per numerum superiorem in cellulis positum denotari gradum *Canonicum*, per inferiorem verò gradum *Civilem*, seu juxta computationem *Juris Civilis*. 5. Si proin scire cupias, in quo consanguinitatis gradu distent inter se duæ personæ, colloca unam ex iis in cellula vacua, in qua posuimus *Proteum*, dein attende, an sint in linea *Recta*, & applica regulam pro linea recta traditam, numerandò generationes, vel personas unâ demptâ: vel an sint in linea *transversa*, & tunc ex cellula, ubi posuimus *Proteum*, tu autem unam ex his personis, de quarum cognatione dubitas, ac simul ex cellula, in qua reperitur altera persona, ascende usque ad cellulam, in qua reperitur stipes, seu commune utriusque principium proximum, in quo coincidunt ambæ personæ: si hæ æqualiter, seu paribus gradibus distent, ab hoc principio, applica

plica regulam pro linea æquali: si inæqualiter, & una remotiùs distet, quàm altera, regulam pro linea inæquali traditam, & prodibit distantia graduum, quibus distant inter se. v.g. pone te in cellula Protei, & patrum tui filium in sua cellula, atque ascende ex utraque cellula priùs ad patrem tuum, dein ad avum, deinde à filio patrum tui ad suum patrem, tum ad ejusdem filii avum, qui respectu utriusque est proximum principium commune, à quo tam tu quàm ille distatis quilibet duobus gradibus æqualiter, consequenter & vos distabitis duobus gradibus. Rursus te pone in cellula Protei, & in alia matertera, dein ab hac ascende ad progenitorem hujus immediatum seu patrem, à te autem ascende ad patrem tuum, dein ad avum tuum, in quo coincidentis tanquam in communi principio, ac patebit, quòd inæqualiter ab isto sitis remoti, tu in secundo, illa in primo gradu, proin distabitis inter vos secundo gradu inæquali.

Faciliùs fortè deprehendet distantiam, si forte te consulant sponsi, an & in quo gradu sint consanguinei, si procedas hoc modo: scribe in tabula vel in charta infra medium ex una parte sponsum, & ex altera sponsam: supra sponsum scribe parentem ipsius, & supra sponsam hujus parentem tum supra quemlibet ultteriores ascendentes seu progenitores, ac tandiu utrinque procede sorsum, donec devenias ad talem personam, à qua tanquam communi principio originem ducunt, & postmodum juxta regulas lineæ transversæ, æqualis vel inæqualis (nam in linea recta serè nulla est difficultas) numera gradus, quibus & spon-

sponsus & sponsa distat à communi hoc principio: si non reperitur tale principium, cogita, non esse consanguineos. Præstat autem sic annotare & scribere, cum aliàs facilè quis confundi, & turbatâ memoriâ decipi posset. His præmissis

Dico I. Consanguinitas in Linea Recta spectato Jure Positivo Humano dirimit Matrimonium in infinitum. 2. In Linea autem Obliqua solùm usque ad quartum gradum inclusivè. Pars prior sumitur ex §. 1. *Inst. de Nupt. l. 53. ff. de Rit. Nupt.* ubi expressè reperiuntur voces: *usque in infinitum*; quam dispositionem Juris Civilis receperunt expressè SS. Canones, nimirum Calixtus I. in *can. 2. caus. 35. q. 2.* & Nicolaus I. *In Responsis ad consulta Bulgarorum c. 39.* Ratio est reverentia progenitoribus debita. Ut aded, si Adamus hodie resurgeret, spectato Jure Humano nullam in toto Mundo posset ducere conjugem sine dispensatione. Pars posterior ex *non debet 8. h. t.* ubi correctum est Jus antiquum, quo *can. 1. 7. 16. 19. q. 2. cit.* usque ad septimum gradum dirimebat. Nec interest, licet consanguinitas ortum habeat ex copula illicita; quia & per hanc communicatur idem sanguis. Quamvis verò Tridentinum §. 24. c. 4. *de ref. Matr.* restrinxerit affinitatem ex copula illicita ortam ad secundum gradum, de consanguinitate tamen orta ex tali copula nullam prorsus facit mentionem, & ideo, utpote dispositio Juris correctoria, ad consanguinitatem extendi non debet. Est quoque dispar ratio; nam frequentior est & minùs nota affinitas ex copula illicita, quàm consanguinitas, quia affinitas oritur ex

Pars II.

Dd

folia

folia copula, consanguinitas verò non nisi ex actuali generatione. *Objic.* In *c. 8. cit.* ubi restringitur impedimentum consanguinitatis ad 4. gradum, non fit distinctio inter Lineam Rectam & Obliquam: ergo etiam consanguinitas in Linea Recta solum ad 4. gradum dirimit. *Respon.* *ant.* quia Concil. Lateran. ex quo desumptum est *d. c. 8.* agebat solum de consanguineis Transversæ lineæ, imò & *d. c.* assignat rationes, quæ solum in Linea Obliqua procedunt, nimirum hæc: quia nec sine dispendio animarum, nec sine magna difficultate, observari potest prohibitio Matrimonii ultra 4. gradum; quæ rationes in Linea Recta non pugnant; nam moraliter nunquam erit periculum, imò nec possibile, ut quis consanguineam in Linea Recta ultra 4. gradum ducat in Matrimonium, v. g. filiam abnepotis sui, quia nemo tamdiu vivit: neque magna difficultas est scire vel deprehendere gradus in Linea Recta, sicut tamen est in Linea Obliqua. Cum igitur detur diversa ratio in Linea Obliqua & Recta, atque dispositio *c. 8. cit.* sit correctoria Juris, extendi non debet ab illa ad istam, vel intelligi de utraque.

- 7 Dico 2. Consanguinitas in primo gradu Lineæ Rectæ, v. g. inter patrem & filiam, dirimit Matrimonium Jure Naturali. 2. Non autem in gradu secundo, vel ulteriori, probabilius, uti nec in consanguinitas lineæ transversæ, etiam in primo gradu, nempe inter fratrem & sororem. Pars 1. Est communis omnium Christianorum, imò & Infidelium, adeoque optimè probatur ex communi sensu omnium bene moratorum hominum, atque

inna-

Innato omnibus instinctu; nam *pro certis habemus ea, in qua communi opinione consensus est*, ait Quintil. Ratio intrinseca nullitatis Matrimonii non tam facile datur: forsan optima est, quod conjunctio Matrimonialis, quæ parit magnam familiaritatem, & aliquam inter conjuges æqualitatem, repugnet auctoritati, quam Natura dat parentibus immediatis in liberos; & quod credibile non sit, Deum & Naturam dedisse hominibus potestatem transferendi jus & dominium corporum in ordine ad usum, qui perpetuò turpis est, rectæ rationi, verecundiæ, ac reverentiæ parentibus debita &c. contrarius: sed talis est usus Matrimonii inter parentes & liberos: ergo. Interim tamen DEUS absolute posset id concedere juxta communem propter absolutum dominium, quod habet in corpora humana, ita ut juri Divino jus & auctoritas parentum in liberos deberet cedere. Proin Jure Naturali solum conditionato, *nisi Deus det potestatem*, primus gradus Lineæ Rectæ dirimit Matrimonium. Pars 2. Quam cum S. Thoma tenent Sanch. Pont. Fagn. Gobat, Clericatus &c. contra plurimos & gravissimos DD, quorū aliqui ad gradum quartum, alii ad septimum, alii adhuc ulterius extendunt Jus Naturale Matrimonia in linea recta dirimens, optimè probatur negativè, quia non sufficienter probatur, Matrimonia ultra primum gradum irrita esse de Jure Naturali, licet facile proberetur ea esse illicita. Accedit & hæc ratio, quod ultra primum gradum non videatur deberi tanta reverentia & subjectio progenitoribus & ascendentibus, quanta debetur immediatis parentibus; nec à remotioribus tanta fieri sanguinis ejusdem

communicatio, & tam certa, sicut ab immediatis. Adde, quòd ascendentes ultra primum gradum non sint principium essentiale descendendum, sed solùm accidentale; cùm per accidens sit, patrem habuisse alium patrem &c. nam Abrahama filius Adæ non habuit avum, seu patrem patris sui Adæ. Partis 3. Quam rursus cum S. Thomae sustinent multi, uti Scotus, Nav. Gonzal. com. Bellar. Sanch, Reiffenstuel. P. Friderich &c. opera ma probatio est iterum negativa; siquidem auctoritas DD. pro utraque sententia est ferè æqualis, & neutra Pars pro se affert rationes convincentes, quæ non patiantur commodam responsionem, loquendo de nullitate Matrimonii inter personas arctè conjunctas in linea transversa, non verò de licentia, cùm utique tale Matrimonium esset illicitum Jure Naturali.

8 *Objic. 1.* In *l. ult. ff. de Rit. Nupt.* dicitur, quòd *Jure Gentium incestum committat, qui ex gradu ascendentium vel descendendum uxorem duxerit* ergo in Linea Recta in infinitum dirimitur Matrimonium Jure Naturali, quòd ibi per Jus Gentium intelligitur. 2. Innegabile est, quòd sit turpitudine & indecentia Naturalis, si avus ducat uxorem, vel frater sororem: ergo saltem in secundo gradu Lineæ Rectæ, & in primo gradu Transversæ, consanguinitas dirimit Matrimonium. Et hujusmodi Matrimonia omnes moratæ Gentium semper detestatae sunt ut abominanda, utique Naturali lumine ita edoctæ: ergo. Neque Pontifex unquam legitur in his Matrimoniis dispensasse: ergo censendum est, illum non potuisse, quòd obstat Jus Naturale. 3. Frater & soror, &c.

De Consanguinitate, & Affinitate. 421

& neptis, descendunt ex eodem sanguine, & principio, sicut pater & filia: ergo, sicut inter hos Jure Naturali nequit subsistere Matrimonium, ita nec inter illos potest. 6. In *c. gaudemus 8. de divort.* Innoc. III. decernit, infideles conversos, si in infidelitate contraxerunt Matrimonium in secundo vel ulteriori gradu consanguinitatis, non esse separandos: ergo insinuat, separandos esse, qui in primo consanguinitatis gradu, etiam Lineæ Obliquæ, contraxissent: ergo inter fratrem & sororem agnovit irritum esse Matrimonium. *¶ ad 1. N. cons.* nam Jus Gentium utique differt à Naturali, præsertim illud cum isto confundi non debet in hac materia odiosa, ubi agitur de Lege Naturali irritante. Dein textus non addit voces, *in infinitum.* Ad 2. & 3. *N. cons.* exinde enim plùs non infertur, quàm talia Matrimonia esse illicita, & Jure Naturali prohibita, non autem invalida esse & irritata. Ad 4. *Transf. ant.* quia Papam, nempe Martinum V. & alios dispensasse in Matrimonio fratris cum sorore refert Cajet. Sylv. S. Antonin. & Gonzal. *N. cons.* non enim ex parte Pontificis potestas, sed ex parte contrahentium deficit justa causa, evacuans turpitudinem, quæ reperitur in Matrimonio inter personas tam arctè conjunctas. Ad 5. Ex eodem quidem sanguine descendunt immediatè frater & soror, attamen unus non est principium alterius, fundans specialem reverentiam vel subjectionem unius ad alterum: Avus & neptis habent quidem idem principium, at non immediatum & essentielle, sed mediatum, & accidentale. Ad 6. *N. cons.* qui unum negat, non hoc ipso alterum affirmat, nisi alterum sit con-

tradictorium: sed primus gradus non *contradictorie* opponitur secundo. Pontifex ibi abstraxit à gradu lineæ transversæ, de quo acriter in utramque partem disputabant, & hodieum disputant DD.

De Affinitate.

9 *Affinitas, Schwagerschafft/* quæ simulacrum est consanguinitatis, dicitur esse *propinquitas personarum ex carnali copula* (nimirum perfecta) *proveniens.* Addunt aliqui, *omni carens parentela*, quibus verbis indicatur clariùs differentia à consanguinitate; hæc enim non oritur præcisè ex copula (sicut tamen affinitas ex eadem oritur, licet inde proles non sit concepta vel nata) sed necessarium est, ut communicetur sanguis per generationem, & sic oriatur *parentela.* Quando igitur vir & fœmina diversarum cognationum exercent copulam inter se, per quam fiunt una caro, & sanguis unius cognationis sanguis attingit (etsi non communicetur per generationem) sanguinem alterius cognationis, & sic quasi ad fines alterius accedit, oritur affinitas, ità ut vir exercens copulam fiat affinis non fœminæ, cum qua rem habet, sed consanguineis fœminæ, ac vicissim fœmina fiat affinis non viro, cum quo commiscetur, sed consanguineis viri: vir autem & fœmina inter se non fiunt affines, sed velut radix & stipes fundant affinitatem per hoc, quòd per suam commixtionem sanguis suorum consanguineorum mediantibus ipsis attingatur, & sanguis unius consanguinitatis ingreditur quasi fines alterius cognationis.

10 Unde ulterius notandum, quòd ad discen-

nendam affinium inter se distantiam attendi rursus debeant *stipes*, qui non unus, sed duplex est, scilicet *mas* & *fœmina*, inter quos copula intercessit: dein *linea*, quæ rursus duplex est, *Recta* tam *Ascendens* quàm *Descendens*, in qua existunt copulam habentium consanguinei in *linea Recta*, atque parentum vel liberorum aut similibus nominibus exprimentur, ac *Transversa*, in qua existunt copulam habentium consanguinei in *linea Transversa*, ut in sequenti schemate videbimus: denique attendendus est *gradus*, seu distantia unius personæ ab altera in ratione affinitatis; quamvis enim affinitas per se non habeat gradus proprios. *l. 4. §. 5. ff. de gradib. & affin.* utpote qui consistunt in generationibus, quas affinitas non requirit, habet tamen alienos nempe consanguinitatis, & ab hac mutuatos. Unde, ut sciatur, quoto gradu affinitatis distet una persona ab altera, communiter hæc unica ex *can. 3. caus. 35. q. 5. & c. 5. h. t.* traditur regula, *in eo gradu aliquis est affinis uxori* (vel alteri fœminæ per copulam carnalem cognitæ) *in quo est consanguineus marito*: ac vice versa: *in eo gradu aliquis affinis est marito*, in quo est consanguineus uxori: sic quia nepos ex fratre est consanguineus marito in secundo gradu, etiam in secundo gradu est affinis uxori sui patru. Probè autem notandum, quòd maritus vel vir solus fiat affinis cum consanguineis uxoris vel mulieris cognitæ: & vicissim, quòd uxor vel mulier sola fiat affinis cum consanguineis mariti vel viri eam cognoscentis: non autem indè affines inter se efficiuntur consanguinei mariti, & consanguinei uxoris. *c. 5. cit.*

D d 4

Ut

Ut autem clariùs capias, quo gradu maritus à consanguineis uxoris, & uxor à consanguineis mariti distet, tuas manus adhibe, & in iis duabus cognationes per affinitatem seu copulam carnalem connexas concipe: per pollicem dexterum intellige virum, per sinistram fœminam, tanquam principia & stipites affinitatis per copulam carnalem inducæ, per reliquos autem dexteræ manus digitos, diversimode distantes à pollice, tibi representata consanguineos viri: idem tibi fingentempe consanguineos fœminæ, in quatuor digitis manûs sinistræ. Jam, sicut in his duabus manibus in plano positis, si pollex dexter colligetur & uniatur cum pollice sinistro, omnibus dexteræ digitis pollex sinister fit propinquus, & vicissim dexter digitis sinistra, cum diversa tamen distantia, eâ nimirum, qua singuli digiti distant à pollice: pari modo, si vir per copulam jungatur fœminæ, appropinquat omnibus fœminæ consanguineis per affinitatem, & vicissim fœmina omnibus consanguineis viri, juxta illam gradus distantiam, ac lineam, in qua conjuncti sunt viri sui consanguinei, & fœminæ vicissim sui. Diligentissimè autem tene menti, quòd ille duntaxat, qui aliquam carnaliter cognoscit, contrahat affinitatem cum consanguineis cognitæ, ac vice versa, quòd tantùm illa, quæ cognoscitur à viro, efficiatur affinis cum consanguineis viri; nullatenus verò consanguinei viri carnaliter cognoscitis & carnaliter cognitæ fiant affines inter se, v. g. pater, frater, nepos &c. viri, & mater, soror, neptis &c. fœminæ: hoc (iterum moneo) diligentissimè nota; quia hujus doctrinæ igne

ignorantia, ut sæpius adverti, plures discipulos, imò & Parochos, confundit & in errores inducit. Atque hæc est ratio, quòd duo fratres possint in conjuges ducere duas sorores alterius cognationis: pater & filius matrem & filiam alterius cognationis: privignus filiam suæ novercæ: item quòd possint superstites conjuges fratris & sororis demortuorum copulari Matrimonio inter se &c.

Schema Affinitatis.

In Linea Recta primi gradus.

<i>In ascendenti.</i> Socer (uxoris vel mariti pater) Schwäher: Schwiger: Vater. Socrus (uxoris vel mariti mater) Schwieger: Schwiger: Mutter. Virtricus (vir matris) Stieff: Vater. Noverca (uxor patris) Stieff: Mutter.	<i>In descendenti.</i> Gener (maritus filiae) II Tochter: Mann: Widam. Nurus (uxor filii) I Sohns: Weib: Schnur. Privignus (filius ex alio conjugate) Stieff: Sohn. Privigna (filia ex alio conjugate) Stieff: Tochter.

In Linea Obliqua primi gradus.

- Levir (mariti frater) des Manns Bruder: Schwager.
- Glos (mariti soror) des Manns Schwester: Geschwey.
- Uxorius (uxoris frater) des Weibs Bruder.
- Fratria (fratris uxor) des Bruders Weib.

Sororius (*sororis maritus*) der Schwester Mann.

Congeneri (*duarum sororum mariti*) zweyer Schwester Männer.

Fantrices (*duorum fratrum uxores*) zweyer Brüder Eheweiber.

Hi omnes sunt affines in primo gradu: reliqui enim in ulterioribus gradibus ferè non habent specialia nomina, sed exprimi solent voce *Affinium*. Cæterùm de Jure antiquo erat *triplex genus* affinitatis. *Primum* fundabatur in una tantùm copula, seu in una persona, quæ habuit copulam cum alia, vi cujus maritus fit affinis cum omnibus consanguineis uxoris, & vicissim uxor cum omnibus consanguineis mariti. *Secundum* in duabus. In exemplo: Cajus frater tuus habuit copulam cum Bertha, & Cajus moritur, Bertha verò copulatur Titio, tu factus es affinis Titio; quia prius eras affinis Berthæ. *Tertium* in tribus: ut ecce! ponamus, quòd etiam Bertha sit mortua, & superstes Titius cognoscat carnaliter Cajam, etiam cum hac tu (& consanguinei tui) factus es affinis Cajæ, quia prius eras secundo genere affinis Titio mediante Berthâ. Ex quo patet, quòd in secundo & tertio exemplo affinitas pariat affinitatem. Sed hoc non ampliùs procedit, & tam secundum quàm tertium affinitatis genus juxta communem DD. in c. 8. h. t. sublatum est, ut adèd remanserit duntaxat primum genus affinitatis, de quo superiùs dicta procedunt.

12 Dico I. Affinitas in Linea Recta, ortum habens ex copula licita seu conjugali, dirimit Jure

Po-

Positivo Humano Matrimonium probabilius in
 infinitum. 2. In Linea autem Obliqua hodie ad
 quartum gradum inclusivè, sicut de Consanguini-
 tate dictum. Pars 1. sumitur ex *l. 4. §. 7. ff. de
 gradib. l. 14. §. 4. ff. de rit. nupt.* quam dispositio-
 nem Juris Civilis, sine limite Matrimonii affi-
 nium in Linea Recta obstantis, quia Jus Canoni-
 cum nullibi correxit, tacitè censetur approbare.
arg. c. 1. de N. O. N. Pars 2. clarè habetur *c. non
 debet. 8. h. t.* ubi recessum est à Jure Antiquo *can.
 7. caus. 35. q. 2. & 3.* vi cujus ad 7. gradum ex-
 tendebatur impedimentum affinitatis. Dixi au-
 tem 1. *ortum habens ex copula licita*; siquidem,
 ut ad *tit. XIII. de eo, qui cognovit &c.* docui-
 mus, ortam ex copula illicita affinitatem magis
 adhuc restrinxit *Trid. s. 24. c. 4. de ref. Matr.*
 scilicet ad 2. gradum. Dixi 2. *Jure Positivo
 Humano.* An verò Jure Divino vel Naturali in
 aliquo gradu affinitas dirimat Matrimonium, quæ-
 stionis est. Ad quam

Dico 2. Affinitas nulla, etiam in primo gradu 13
 Lineæ Rectæ, probabilius dirimit Matrimonium
 Jure Naturali & Divino. Sanch. citans S. Tho-
 mam 2. 2. q. 154. a. 9. ad 3. Pont. Mastr. & hoc
 teste communiter Scotistæ, & apud Dian. com-
 munitè Thomistæ &c. contra Sylv. Less. Tanner.
 P. Friderich, P. Reiffenstuel &c. Ratio; quia non
 sufficienter probatur nullitas Matrimonii ex Jure
 Naturali inducta etiam pro primo gradu Lineæ
 Rectæ; siquidem inter has personas nec datur
 superioritas & subjectio naturalis, nec ratio prin-
 cipii & principiati, nec specialis reverentia vel ami-
 citia, imò major sæpe averfio, v. g. inter nover-
 cam

cam & privignum, quàm inter extraneos. Confirmatur: affinitas ortum habens ex copula illicita nec in primo gradu Lineæ Rectæ dirimit Matrimonium Jure Naturali, v. g. si filius ducat concubinam sui patris, quod ipsimet Adversarii passim fatentur, uti Laym. Lugo, P. Friderich &c. & patet exinde, quòd Sacra Pœnitentiaria non rarò dispensare solet in hoc gradu, præsertim quoad usum Matrimonii ab his personis jam contracti, quando hæc affinitas est occulta: ergo neque dirimit affinitas proveniens ex copula licita, cum, stando in Jure Naturali, eadem fiat conjunctio per copulam illicitam ac licitam, eò quòd per eam æquè duo fiant una caro, & una cognitio ingrediatur fines alterius.

Objic. 1. Noverca & privignus, socer & nurus &c. parentum & liberorum loco veniunt. §. 6. 7. *Inst. de Nupt.* ergo eadem ferè novercæ & socero debetur reverentia, quæ parentibus à liberis: sed inter hos Jus Naturale dirimit Matrimonium: ergo. 2. Matrimonium inter affines in primo gradu Lineæ Rectæ gravissimam continet indecentiam: ergo. 3. Affinitas est vinculum naturale, independenter à Jure Ecclesiastico vel Civili consurgens: ergo. 4. *Levit. 20. v. 11.* *sepp.* concubitus cum noverca vel nuru recensetur eodem contextu cum præpostera libidine & bestialitate: ergo Jure Naturali est turpis. §. 1. *Cor.* §. dicit S. Paulus: *auditur inter vos fornicatio & talis fornicatio, qualis nec inter Gentes, ut uxorem patris sui aliquis habeat:* ergo novercam ducere in uxorem horrent omnes Gentes etiam illæ, apud quas aliud Jus non est, nisi

De Consanguinitate, & Affinitate. 429

Naturale. R. Ad 1. Parentum & liberorum loco veniunt non proprie, sed per analogiam, & quoad nomen potius, quam quoad rem. Ad 2. Quamvis contineat gravissimam indecentiam, ac propterea sit illicitum, tamen non tantam continet, quantam Matrimonium inter veros & naturales parentes ac liberos, quæ Matrimonium reddere possit nullum de Jure Naturali. Ad 3. Etiam in primo gradu Lineæ Obliquæ (& in remotioribus gradibus) affinitas est vinculum aliquo modo naturale, & tamen nec juxta ullum Doctorem Catholicum, quod scio, Matrimonium in primo etiam gradu Lineæ Obliquæ irritum est Jure Naturali, & evincitur ex *c. fin. de divort.* ab exemplo S. Patriarchæ Jacobi duas sorores, Rachelem & Liam, sibi jungentis, & ex pluribus Pontificum dispensationibus, inter quas celebris est Julii II. postmodum à Clem. VII. approbata, consultis prius præcipuis Christiani Orbis Universitatibus, per quam Henrico VIII. Angliæ Regi data est potestas ducendi Catharinam Arragoniam, relictam fratris sui Arturi conjugem. Neque obstat dictum S. Jo. Bapt. Herodem sic objurgantis: *non licet tibi habere uxorem fratris tui. Marc. 6.* quia Herodes duxit uxorem fratris sui adhuc viventis. Itaque hoc vinculum affinitatis naturale facit quidem Matrimonium seclusa dispensatione illicitum, non verò invalidum Jure Naturali. Ad 4. Ibi sermo est de concubitu cum moerca extra Matrimonium: vel solum indicatur, tale Matrimonium ob indecentiam graviter prohiberi, non verò illud irritum esse Jure Naturali. Ad 5. S. Paulus juxta communem interpre-

rationem in contextu *c. 7. seq. in fine* fundam
loquitur de casu, quo quis uxorem patris, adhuc
viventis, sibi jungere voluit.

- 14 Quæres, quæ sit pœna incestarum nuptiarum,
seu illorum, qui contrahunt, vel contrahere po-
tius attentant, Matrimonium in gradu consanguini-
tatis vel affinitatis prohibito? *g. De Jure Ca-*
nonico est excommunicatio latæ sententiæ, Clem,
un. h. t. De Jure Civili autem, si in Linea Recta
conjuncti, vel frater cum sorore, ejusque filia
vel nepte, contrahunt Matrimonium, olim decre-
ta erat publicatio bonorum & exilium, atque, si
persona fuit vilis, etiam verberatio. Nov. 12. c.
1. & indè deducta Auth. incestas nuptias, C. de
incestis nupt. junctò §. 1. seqq. Inst. de Nupt. De
Jure Novo Jesephi I. Imper. in Ordinat. Crim. art.
19. §. 21. incestus inter parentes & liberos, in-
ter cognatos in primo ac secundo gradu, & in-
ter affines in primo gradu Lineæ Rectæ pœna gla-
dii dicitur esse statuta.

TITULUS XV.

De Frigidis, & Maleficiatis, &
Impotentia coeundi.

SUMMARIUM.

1. *Quid sit Impotentia: quinam Frigidi, & Ma-*
lesciati.
2. 3. *Qualis Impotentia dirimat Matrimonium,*
& quo Jure.

4. *Quæ-*